

Kitaabka Daanyeel - Lambarka Koowaad

Ulay iyo Xiddeqel

Jeff Pippenger

2023-11-21

“Wadaaddada iyo dadka intiisii kale waxay ku dhawaaqeen in waxsii sheegyada Daanyeel iyo Muujintii ay ahaayeen waxyaalo qarsoon oo aan la garan karin. Laakiin Masiixu wuxuu xertiisii u jeediyey erayadii nebi Daanyeel ee ku saabsanaa dhacdooyinka ka dhici lahaa wakhtigoodii, oo wuxuu yidhi, ‘Ku alla kii akhriyaa, ha garto.’ Matayos 24:15. Haddaba sheegashada ah in Muujintii ay tahay wax qarsoon oo aan la fahmi karin waxaa beeninaya cinwaanka buugga laftiisu: ‘Muujintii Ciise Masiix, taas oo Ilaah isaga siiyey, inuu addoommadiisa tuso waxyaalaha ay waajibka tahay inay dhowaan dhacaan.... Waxaa barakaysan kan akhriya, iyo kuwa maqla erayada waxsii sheegyadan, oo xajiya waxyaalaha ku qoran dhexdeeda; waayo, wakhtigu waa dhow yahay.’ Muujintii 1:1–3.”

“Nebigu wuxuu leeyahay: ‘Waxaa barakaysan kii akhriya’—waxaa jira kuwo aan akhriyin; barakadu iyaga looma qoondeyn. ‘Iyo kuwa maqla’—waxaa kale oo jira kuwo diida inay maqlaan wax ku saabsan waxsii sheegyada; barakadu kooxdan looma qoondeyn. ‘Oo xajiya waxyaalaha halkaas ku qoran’—kuwo badan ayaa diida inay dhegaystaan digniinaha iyo tilmaamaha ku jira Muujintii. Midkoodna ma sheegan karo barakada la ballanqaaday. Dhammaan kuwa ku majaajilooda mawduucyada waxsii sheegga, oo ku jeesjeesa calaamadaha halkan si xurmaysan loo bixiyey, dhammaan kuwa diida inay noloshooda hagaajiyaan oo isu diyaariyaan imaatinka Wiilka Aadanaha, waxay ahaan doonaan kuwo aan barakaysnayn.

“Marka la eego markhaatiga Waxyiga, sidee bay dadku ugu dhiirraadaan inay baraan in Muujintii ay tahay qarsoodi, ka baxsan gaadhista fahamka aadanaha? Waa qarsoodi la muujiyey, waana buug la furay. Barashada Muujintii waxay maskaxda u jeedisaa waxsii sheegyada Daanyeel, labaduna waxay soo bandhigaan waxbarid aad u muhiim ah oo Ilaah dadka siiyey, kuna saabsan dhacdooyinka dhici doona dhammaadka taariikhda dunidan.” *The Great Controversy*, 340.

“Barashada Muujintii” waxay maskaxda u jeedisaa waxsii sheegyada Daanyeel. Dadka qaarkood waxay waxsii sheegid ku arkaan oo keliya gudaha kitaabka Daanyeel. Laakiin Daanyeel wuxuu soo bandhigaa laba xariiq oo run ah, runta matalaysa waxsii sheegyadiisuna waa lixda cutub ee ugu dambeeya ee kitaabkiisa. Lixda cutub ee ugu horreeya waxay soo bandhigaan waxsii sheegid sawir ahaan loo muujiyey, kuwaas oo, guud ahaan, weli aan la aqoonsan. Ka hor intaan tixgelin lixda cutub ee ugu horreeya ee Daanyeel, waxaannu sharxi doonnaa sababta ay dhab ahaan u jiraan laba waxsii sheegid oo keliya oo lagu matalay lixda cutub ee ugu dambeeya ee Daanyeel. Sister White waxay tilmaanta labada waxsii sheegid iyada oo tixraacaysa labada webi ee waaweyn ee Shinar. Marka aynu aqbalno astaanta ay soo bandhigtay, waxaynu helaynaa furaha lagu arko laba, oo laba keliya ah, waxsii sheegid oo ku jira lixda cutub ee ugu dambeeya ee Daanyeel.

“Iftiinkii Daanyeel Ilaah ka helay waxaa si gaar ah loogu bixiyey maalmakan ugu dambeeya. Riyooyinkii uu ku arkay hareeraha webiyada Ulaay iyo Hiddeqel, oo ah webiyada waaweyn ee Shincaar, waxay hadda ku jiraan geeddi-socodka rumoobidda, oo dhacdooyinkii oo dhan ee la sii sheegayna dhowaan bay rumoobi doonaan.” Testimonies to Ministers, 112.

Aragtidii cutubka siddeedaad waxaa lagu bixiyey agagaarka webiga Ulay.

Sannaddii saddexaad ee boqornimadii Boqor Belshaasar waxaa ii muuqday aniga, xataa aniga Daanyeel, riyo ka dambaysay tii markii hore ii muuqatay. Oo waxaan wax ku arkay riyo; oo waxay noqotay, markaan arkay, inaan joogay Shuushan oo qasriga ku taal, taas oo ku taal gobolkii Ceelaam; oo waxaan wax ku arkay riyo, oo waxaan joogay agtii webiga Uulaay. Daanyeel 8:1, 2.

Markii aannu soo qaadannay faqradda ka yimid Testimonies to Ministers, meesha Sister White ku xustay “Ulai iyo Hiddekel” oo ay ugu yeedhay “webiyada waaweyn ee Shinar,” waxaannu kala bixinaynay faqraddaas oo ka tirsan mid ka mid ah faallooyinka ugu muhiimsan ee ku saabsan daraasadda kutubta Daanyeel iyo Muujintii ee qoraallada Sister White. Qoraalkaas dhexdiisa waxay ku tidhi, “Waxaa loo baahan yahay daraasad aad uga dhow oo Erayga Ilaah ah; gaar ahaan Daanyeel iyo Muujintii waa in la siiyaa fiiro aan weligeed hore loo siin taariikhda hawshayada.”

Haddii aynu si dhow u baranno labada aayadood ee ugu horreeya ee aynu hadda ka soo xigannay cutubka siddeedaad ee Daanyeel, waxay bixiyaan laba markhaati oo gudaha ah oo ku saabsan xaqiiqo inta badan la iska indhatiraa. Daanyeel wuxuu leeyahay, “sannaddii saddexaad ee” Belshaasar “waxaa ii muuqday riyo.” Dabadeedna wuxuu ku darayaa, “kaddib tii markii hore ii muuqatay.” Aayaddan waxaa loo fahmi karaa laba siyaabood, labadaas si kastaba ha ahaatee waxay keenayaan gunaanad isku mid ah.

Malaa’igii Jibriil wuxuu ahaa kii Daani’eel u keenay iftiinka waxsii sheegidda, sidii uu ula sameeyey nebiyada oo dhan, waayo wuxuu beddelay Shayddaan isagoo noqday kii samada iftiinka sida. Taas macnaheedu waa in qaanuun kasta oo waxsii sheegid ah oo ku yaal Qorniinka uu Jibriil hagay. Daani’eel ha fahmay ama yuusan fahmin, aayadda koowaad ee cutubka siddeedaad kuma koobna oo keliya inuu tilmaamayo aragti waxsii sheegid oo muhiim ah, balse aayadda gudaheeda wuxuu ku bixiyaa laba markhaati oo ku saabsan aragtidaas waxsii sheegid ee muhiimka ah. Waxa Daani’eel ku qoray aayadda koowaad waxay ahayd inuu helay muujin ka horraysay muujintii uu ka helay webiga Ulay. Muujintii webiga Ulay waxay timid sannaddii saddexaad ee Belshaasaar. Muujintii ka horraysay muujintii webiga Ulay waxay timid sannaddii koowaad ee Belshaasaar.

Sannaddii kowaad ee Belshaasar oo ahaa boqorkii Baabuloon, Daanyeel wuxuu ku riyooday riyo iyo waxyaalo madaxiisa ugu muuqday isagoo sariirtiisa saaran; dabadeedna riyadii buu qoray, oo nuxurka arrimaha ayuu sheegay. Daanyeel 7:1.

Aayadda koowaad ee cutubka siddeedaad, Daanyeel wuxuu tilmaamayaa in isaguna uu lahaa riyo sannaddii kowaad ee Belshaasar, waayo wuxuu leeyahay, “ka dib tii ii muuqatay markii hore.” Riyadii Ulaay ma waxay muuqatay ka dib riyadii sannaddii kowaad ee Belshaasar, mise riyadu ma waxay timid ka dib tii hore ee labada riyo ee isbarbar socda? Labada jawaabba waa sax. Riyada webiga Ulaay waa isla riyadii ku qoran cutubka toddobaad. Jibriil wuxuu adeegsanayaa mabda’a

nebinnimada ee ah “ku celi oo sii ballaadhi,” isla mar ahaantaana qaanuunka ah in markhaatifurka laba lagu adkeeyo wax. Labada riyoba waxay ka hadlayaan boqortooyooyinka wax sii sheegidda Kitaabka Quduuska ah.

Muujintii cutubka toddobaad waxay boqortooyooyinkaas u sawiraysaa sidii dugaag wax cuna, sidaasna waxay u xoojinaysaa oo ugu soo bandhigaysaa duruufahooda awoodda madaniga ah. Muujintii cutubka siddeedaadna waxay isla boqortooyooyinkaas ku sawiraysaa astaamo ka imanaya adeegga meesha quduuska ah ee Ilaah, in kastoo mid kasta oo ka mid ah astaamaha adeegga meesha quduuska ah si ula kac ah loo qalloociyey si ay u metelaan cibaado been-abuur ah. Daniel siddeed wuxuu sawirayaa isla boqortooyooyinkii ku jiray muujintii cutubka toddobaad, laakiin wuxuu boqortooyooyinka ku meeleeayaa duruufahooda diineed.

Aragtiddii Ulay ee ku jirta Daanyeel cutubka siddeedaad waxay ku celinaysaa oo sii ballaarinaysaa aragtiddii cutubka toddobaad. Cutubka toddobaad wuxuu tilmaamayaa dhinaca madaniga ah ee boqortooyooyinka wax sii sheegidda Kitaabka Quduuska ah, cutubka siddeedaadna wuxuu tilmaamayaa dhinaca diineed ee boqortooyooyinka wax sii sheegidda Kitaabka Quduuska ah. Marka tan la garto, ayaa haddana la fahmi karaa in cutubyada toddobaad iyo siddeedaad ay yihiin isla aragti. Cutubka sagaalaad waa meesha Jibriil u yimaado inuu bixiyo sharraxaadda curiyaha wakhtiga ee ku jira aragtida cutubka siddeedaad. Sidaa darteed, aragtida Ulay waxay matalaysaa cutubyada toddobaad, siddeedaad, iyo sagaalaad ee kitaabka Daanyeel. Webiga Hiddeqel ayaa markaas lagu soo bandhigayaa cutubka tobnaad.

Sannaddii saddexaad oo Kuuros oo ahaa boqorkii Faaris ayaa wax loo muujiyey Daanyeel, kaas oo magiciisa la odhan jiray Beltashaasar; oo waxaasuna run bay ahaayeen, laakiinse wakhtigii loo qabtay wuu dheeraa; oo isna wuu gartay wixii, oo wuxuu fahmay riyadii. Oo waagaas aniga Daanyeel ahu waxaan murugaysnaa saddex toddobaad oo buuxa. Anigu ma aan cunin kibis macaan, hilibna afkayga ma gelin, khamrina ma aan cabin, oo sinaba isma aan subkin ilaa saddexdii toddobaad oo buuxa dhammaadeen. Oo bishii kowaad maalinteedii afar iyo labaatanaad, anigoo jooga webiga weyn dhiniciisa, kaas oo ah Xiddeqel. Daanyeel 10:1–4.

Aragtida webiga Xiddeqel waxay soo bandhigaysaa taariikhda nebiyaysan ee boqorka woqooyi. Waxay ka bilaabataa kala daadsanaantii boqortooyadii Iskandar Weyne, waxayna tilmaamaysaa hirarka soo noqnoqda iyo dib-u-gurashada taariikhda xigta, halkaas oo ugu dambayntii labadii iska soo horjeeday ee keliya ee ka hadhay burburkii boqortooyadii hore ee Iskandar Weyne ay noqdaan boqor dhab ah oo koonfureed oo ka soo horjeeda boqor dhab ah oo woqooyi. Ugu dambayntiina waxay gaadhaa taariikhda baabanimada, taas oo markaas noqota boqorka ruuxiga ah ee woqooyi, kaas oo dhammaadka cutubka kow iyo tobnaad ku yimaadda dhammaadkiisa, Miikaa'iilna istaago, tijaabadii bini-aadmiguna xidhmato. Dulmar kooban ayaa ah in aragtida webiga Ulaay ay tahay aragtida gudaha ee meesha quduuska ah ee Ilaah iyo ciidankiisa, halka webiga Xiddeqel uu yahay aragtida dibadda ee cadowga Ilaah iyo dadkiisa inta lagu jiro isla taariikhdaas. Waxay adeegsanaysaa isla mabda'a laga helo toddobada kaniisadood iyo toddobada shaabadood ee Muujintii.

“Wacdiyayaal badan wax dadaal ah ma geliyaan inay sharraxaan Muujintii. Waxay ugu yeedhaan buug aan faa'iido lahayn in la barto. Waxay u arkaan inuu yahay buug shaabadaysan,

maxaa yeelay waxa ku qoran diiwaanka sawirro iyo calaamado. Laakiin magaca laftiisa ee loo bixiyey, ‘Muujintii,’ ayaa dafira mala-awaalkan. Muujintii waa buug shaabadaysan, hase yeeshee sidoo kale waa buug furan. Waxay diiwaangelisaa dhacdooyin yaab leh oo dhici doona maalmaha ugu dambeeya ee taariikhda dhulkan. Waxbarista buuggani waa caddaan oo qeexan, mana aha wax dahsoon oo aan la fahmi karin. Gudahiisa waxaa lagu qaadaa isla xariiqdii waxsii sheegidda sida ku jirta Daanyeel. Waxsii sheegidyo qaarkood Ilaah wuu soo celiyey, isagoo sidaas ku muujinaya in muhiimad la siiyo ay waajib tahay. Rabbigu ma soo celiyo waxyaalo aan ahayn kuwo cawaaqib weyn leh.” Manuscript Releases, volume 8, 413.

Taariikhda gudaha iyo dibadda ee isla tan ah ee lagu matalay kitaabka Daanyeel ayaa lagu sii qaadaa kitaabka Muujintii. Marka laga soo tago iftiinka nebiyadeed ee ka soo baxa labadan riyo, waxaa kale oo jira xaqiijin ku saabsan habraaca fasiraadda Kitaabka Quduuska ah ee uu qaatay William Miller, dabadeedna ay qaadatay Future for America. Marka si sax ah loo eego, kitaabka Daanyeel, iyo weliba kitaabka Muujintii, waa kayd dahab oo buuxa oo lagu helo xaqiijinta mabaadi’da fasiraadda nebiyadeed ee Kitaabku isagu gudahiisa ku aqoonsado.

Ulai oo ah mawduuca gudaha, iyo Hiddeqel oo ah kan dibadda, waxay sidoo kale matalaan labada waxsii sheegid ee la furayay “wakhtiga dhammaadka.” Ulai waxaa la furay “wakhtiga dhammaadka” sannadkii 1798, Hiddeqelna waxaa la furay “wakhtiga dhammaadka” sannadkii 1989, markaas oo, sida lagu tilmaamay Daanyeel kow iyo tobnaad, aayadda afartanaad, dalalkii matalayay Midowgii Soofiyeeti ee hore ay xaaqeen baabtiisnimada iyo Maraykanku.

Marka xaqiiqooyinkan la garto, markaas waxaa kaloo la garan karaa in labada aragti dhab ahaantii ay yihiin hal aragti, sida taariikhda nebiyadeed ee toddobada kiniisadood iyo toddobada shaabadood ay u matalaan isla taariikhda nebiyadeed. Labada aragti markaas waxay noqdaan jidkii Rabbigu ku adeegsaday dhaqdhaqaaqii hore ee malaa’igta koowaad, iyo waxa Rabbigu ku adeegsan doono dhaqdhaqaaqa hadda jira iyo kan mustaqbalka ee malaa’igta saddexaad, si uu u soo saaro hab imtixaan ah sida lagu sheegay Daanyeel cutubka laba iyo tobnaad, aayadaha sagaal iyo toban.

Oo wuxuu yidhi, Tag jidkaaga, Daanyelow; waayo, erayadu way xiran yihiin oo way shaabadaysan yihiin ilaa wakhtiga dhammaadka. Kuwo badan waa la daahirin doonaa, oo cad baa laga dhigi doonaa, oo waa la tijaabin doonaa; laakiinse kuwa sharka leh si shar leh bay u falayaan; oo kuwa sharka leh middoodna ma ay garan doonaan; laakiinse kuwa caqliga leh way garan doonaan. Daanyeel 12:9, 10.

Tusaale ahaan furfuriddii Hiddeqel ee 1989, ka fiirsada waxa waxyigu yidhi.

“Kitaabka Muujintii dhexdiisa waxaa ku kulma oo ku dhammaada dhammaan buugaagta Kitaabka Quduuska ah. Halkan waxaa ku jira dhammaystirka kitaabka Daanyeel. Mid waa wax sii sheegid; kan kalena waa muujin. Kitaabkii la shaabadeeyey ma aha Muujintii, balse waa qaybtaas wax sii sheegidda Daanyeel ee ku saabsan maalmaha ugu dambeeya. Malaa’igtii waxay amartay, ‘Laakiinse adigu, Daanyelow, erayada xidh, oo kitaabka shaabadee ilaa wakhtiga dhammaadka.’ Daanyeel 12:4.” Falimaha Rasuullada, 585.

Ulay iyo Hiddeqel labaduba waxay la xidhiidhaan maalmaha ugu dambeeya, hase yeeshee Adventism-ku waxa uu keliya diyaar u ahaa inuu qirto in 1798 ay ahayd “wakhtiga dhammaadka” ee Daanyeel, markaas oo buuggiisii la furfuri lahaa. Hase ahaatee, qaybta wax sii sheegidda ee “la xidhiidha maalmaha ugu dambeeya” si ka sii saxan waa lixda aayadood ee ugu dambeeya cutubka kow iyo tobnaad ee Daanyeel, waayo aayadahaasu waxay ku dhammaadaan Mikaa’iil oo istaagaya marka fursadda imtixaanka aadanuhu xidhanto.

Aragtidii xukunka, sida lagu aqoonsaday Daanyeel cutubyada toddobaad, siddeedaad iyo sagaalaad, waa la xidhay ilaa “wakhtiga dhammaadka” ee 1798. Iftiinkii (oo aragtidii Ulay ee la furay soo saartay) wuxuu ahaa ku dhawaaqidda furitaanka xukunka baadhista, ee ma ahayn xidhitaanka xukunka. Iftiinka lala furay aragtida Hiddeqel, wuxuu aqoonsanayaa xidhitaanka xukunka baadhista, waana sidoo kale qaybta ku jirta Daanyeel ee ka kooban “qaybta waxsii sheegidda ee la xidhiidha maalmaha ugu dambeeya.”

Furitaankii 1798 wuxuu ku dhawaaqay furitaanka xukunka baaritaanka. Furitaankii 1989 wuxuu ku dhawaaqay soo-dhowaanshaha dhammaadka xukunka baaritaanka. Saxiixa Alfa iyo Oomeega si fudud ayaa loogu arki karaa kitaabka Daanyeel, laakiin keliya haddii aad garanayso waxa uu yahay, oo aad diyaar u tahay inaad raadiso.

Marka wakhtigii imtixaanku xidhmo ee Daanyeel cutubka kow iyo tobnaad, aayadda shan iyo afartan, saxiixa Alfa iyo Oomeega waa la diiwaangeliyey. Bilowga Daanyeel wuxuu si qumman u muujinayaa meesha uu ku dhammaado. Wuxuu ku bilaabmaa dagaal dhab ah oo u dhexeeya Baabuloon dhab ah iyo Israa’iil dhab ah, waxaana guulaysata Baabuloonta dhabta ah.

Sannaddii saddexaad ee boqornimadii Yehooyaaqiim oo ahaa boqorkii dalka Yahuudah ayaa Nebukadnesar oo ahaa boqorkii Baabuloon u yimid Yeruusaalem, wuuna hareereeyey. Oo Rabbigu wuxuu gacantiisa geliyey Yehooyaaqiim, boqorkii Yahuudah, iyo qaar ka mid ah weelashii guriga Ilaah; kuwaas oo uu geeyey dalka Shincaar, oo uu geliyey guriga ilaahiisa; weelashiina wuxuu geeyey khasnadda guriga ilaahiisa. Daanyeel 1:1, 2.

Daaniyeel cutubka kow iyo tobnaad, aayadda afartan iyo shanaad, waxaa ku soo dhammaanaya dagaal ruuxi ah oo u dhexeeya Baabuloonta ruuxiga ah, oo lagu astaysay “boqorka woqooyi”, iyo Israa’iilta ruuxiga ah, oo uu matalayo “buurta quduuska ah ee ammaanta leh”, waxaana Israa’iilta ruuxiga ah guul ka gaadhaysaa Baabuloonta ruuxiga ah.

Oo wuxuu teendhooyinka qasrigiisa ka taagi doonaa badaha dhexdooda, buurta quduuska ah ee ammaanta badan; hase yeeshee wuxuu iman doonaa dhammaadkiisa, oo midna ma caawin doono isaga. Oo wakhtigaas Miikaa’iil wuu kici doonaa, amiirka weyn oo u taagan carruurta dadkaaga; oo waxaa jiri doona wakhti dhib ah, kaas oo aan weligiis jiri tan iyo intii quruun jirtay ilaa wakhtigaas oo kale; oo wakhtigaas dadkaaga waa la samatabbixin doonaa, mid kasta oo laga helo isagoo ku qoran kitaabka. Daanyeel 11:45; 12:1.

Buugagga Daanyeel iyo Muujintii waa hal buug:

“Buugagga Daanyeel iyo Muujintuba waa mid keliya. Mid waa sii sheegid, kan kalena waa muujin; mid waa buug la shaabadeeyey, kan kalena waa buug la furay. Yooxanaa wuxuu

maqlay waxyaalaha qarsoon oo onkodadu ku dhawaaqeen, laakiin waxaa lagu amray inuusan qorin.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Labada buug, oo ah hal buug, waa farshaxanka ugu sarreeya ee waxbaridda nebiyadeed ee malaa’igta Jibriil. Tani waan qoreynayaa anigoo si buuxda u og in wixii Jibriil u gudbiyey Daanyeel iyo Yooxanaa ay ka yimaadeen Ciise, kaas oo ka helay Aabbaha. Ujeeddadaydu ma aha inaan Jibriil kor u qaado, balse waa inaan kor u qaado muujinta qotoda dheer ee caddaymaha ku jira labada buug, ee sida Alfa iyo Oomeega u dejiyey xeerar nebiyadeed oo fasiraadda kitaabiga ah, kuwaas oo ahayd in lagu matalo labada buug dhexdooda, haddii aynu diyaar u nahay inaynu aragno.

Aan idin xusuusiyo in, xilligan la joogo, ujeeddadayda iyo qasdigaygu aanu ahayn inaan soo bandhigo fasiraad ku saabsan labada waxsii-sheegid ee webiyada Ulai iyo Hiddekel. Ujeeddadayda iyo qasdigaygu waa inaan ka hadlo waxsii-sheegyada ku jira lixda cutub ee ugu horreeya ee kitaabka Daanyeel. Waxaan si fudud u caddaynayaa xaqiiqda ah in kitaabbada Daanyeel iyo Muujintii ay yihiin, malaha, kitaabbada ugu qotada dheer ee loo dhisay Erayga Ilaah. Waxay soo bandhigaan farriinta waxsii-sheegga, iyagoo isla mar ahaantaana muujinaya dabecadda Ilaah, iyagoo haddana isla mar ahaantaana tilmaamaya xeerarka qudhoda lagama maarmaanka u ah in la adeegsado haddii qof doonayo inuu garto waxsii-sheegyada, oo weliba garto Kii soo saaray waxsii-sheegyada.

Tusaale kale oo muujinaya qotoda dheer ee kutubta waa sida Daanyeel u soo bandhigay “todobada wakhti” ee Laawiyiintii lix iyo labaatan. Wax sii sheegidda “todobada wakhti” waxay ahayd, waana inay ahaataa, “dhagaxii turunturoodka” u ah dadka Ilaah, labadaba reer binu Israa’iilkii hore, dhaqdhaqaaqii Milleriyiinta ee malaa’igtii kowaad, iyo weliba dhaqdhaqaaqa hadda jira iyo kan mustaqbalka ee malaa’igta saddexaad. “Dhagax turunturood”, sida qeexid fudud lagu fahmo, waa wax aanad arag, in kastoo uu si cad halkaas u yaal. Sidaas daraaddeed, marka aad ku garto “todobada wakhti” kitaabka Daanyeel, waxaad arkaysaa inay si cad halkaas ugu jiraan, hase yeeshee waxaad kaloo arkaysaa inay ka qarsoon yihiin kuwa doorta inaanay arag.

In wax la qarriinayo iyadoo naxwe ahaan si fagaare ah u yaal waa guul aad u qoto dheer; waana wax aan lagu dhex-gelin karin sheeko-murtiyeed kasta oo qarsoodi ah oo aadmi qoray. Waa farshaxan heer sare ah, maxaa yeelay halkaas bay taal, si cad oo muuqata ugu hor taalla cid kasta oo aan doonaynin inay kufaan; hase yeeshee waa wax aan suurtagal u ahayn in ay arkaan kuwa iyagu doorta inay kufaan. Waa, sida loo yidhaahdo, “ku qarsoon iyadoo si cad loo arkayo.” Waxaa lagu gaadhaa isu-geynta aadannimada iyo Ilaahnimada.

Waxaan sheegashadaas u jeedinayaa, waayo waxaan doonayaa inaan halkan innagu xusuusiyo in uu jiro waxbarid Katoolik ah oo ku dhex jirta Adventism, ugu yaraan tan iyo daabacaaddii Questions on Doctrine sannadkii 1957, taas oo sidoo kale madaxeedii xaqdarrada ahaa ka dhex taagtay dhaqdhaqaaqan runta haatan taagan ee Future for America. Fikraddaasi waxay tahay in Masiixu, markuu jidhka qaatay, aanu qaadan jidhkii uu Maryan ka dhaxlay. Dabcan, kuwa waxbariddan difaaca si sidaas ah uma dhahaan, hase ahaatee taas haddana waa waxa ay barayaan. Waxaan ugu yeedhayaa waxbarid Katoolik ah, maxaa yeelay qodobka ah in jidhkii Masiixu u

daahir ahaa sida jidhkii Aadan ka hor intuuusan dembaabin, waa isla caqligii shayaadiinta ahaa ee Kaniisadda Katooligu adeegsatay iyagoo wata waxbariddooda ku saabsan waxa loogu yeedho “immaculate conception.” Haddii aadan aqoon u lahayn waxbariddaas jaahiliga ah ee “immaculate conception,” waxay baraysaa in jidhkii Masiixu si ka sarraysa dabiicadda loogu sameeyey sida dabeecaddii hoose ee Aadan ahayd ka hor intuuusan isaga iyo Xaawo dembaabin; ama, sida la sheegto, Masiixu wuxuu lahaa dabeecaddii Aadan ee aan dhicin oo aan dembi lahayn. Waxay kaloo baraysaa in Maryan qudheeda si mucjiso ah loo siiyey dabeecadda jidheed ee Aadan ee aan dhicin ka hor intuuusan dembaabin, si ay u noqoto weel qumman oo Ruuxa Quduuska ahi uu ku jidhaysiiyo ilmaha Ciise jidhkeedaas qumman.

Dabcan, kuwa ku jira Adventism-ka ee taageera isla gunaanadkaas ku saabsan jidhkii Ciise, ma tilmaamaan wax mucjisooyin ah oo la xiriira Maryan, hase yeeshee waxay qalloociyaan tuducyada Sister White iyo Kitaabka Quduuska ah, si ay u baraan isla fikraddaas Kaatooligga ah. Maxaan hadda uga bayray oo uga leexday doodka kitaabka Daanyeel? Taas ayaan ka jawaabi doonaa.

Qaab-dhismeedka iyo hannaanka mucjisada leh ee Daanyeel iyo Muujintii waxaa lagu dhammaystiray isu-geyn bini-aadannimo iyo Ilaahnimo ah. Ciise waa Erayga Ilaah, Baybalkuna waa Erayga Ilaah. Dabeecadda Ciise ee Ilaahnimada iyo bini-aadannimada si buuxda ayaa loogu muujiyey Baybalka. Erayada ku jiraa waa kuwo Ilaah ka yimid, waxaana ku jira xoogga wax-abuurka ee beddeli kara qalbiyada iyo maanka. Erayadaasu waa isla awooddii wax kasta jiritaan ku keentay. Laakiin nimankii Ilaah doortay inay noqdaan qalabkiisa diiwaangelinta Baybalka, dhammaantood waxay ahaayeen dembilayaal. Qaybta bini-aadannimada ee isu-dheellitirkaas waxaa matala aadanayaal dhacay. Baybalku waa isu-geyn bini-aadannimo iyo Ilaahnimo ah, nebiyaduna waxay ahaayeen dembilayaal, sida ilmo kasta oo Aadan ka dhashay uu ahaa. Masiixu weligiis dembi kuma samayn fikir, hadal, ama fal. Hase yeeshee, wuxuu qaatay jidhkii Maryan kaddib afar kun oo sano oo hoos-u-dhac ah. Haddii uu runtii qaatay dabeecaddii hoose ee jidheed ee Aadan ka hor intii Aadan dembaabin, waxay ka dhignaan lahayd in qoraa kasta oo Baybalka ka mid ahi uu isna dembi-laawe ahaa.

“Ku qarsoonaanta meel si cad u muuqata” ee “todobada jeer” ku jirta kitaabka Daanyeel waxaa la fuliyey, ma aha oo keliya ereyadii uu Daanyeel qoray, balse sidoo kale waxaa sii xoojiyey aadanaha dhacay ee turjumay Kitaabka King James. Aadanaha dhacay ayaa laba jeer taabtay kitaabka Daanyeel, oo wixii halkaas lagu fuliyeyna waxay ahaan lahaayeen wax aanay suuragal u ahayn qof bani-aadan ah inuu sameeyo la’aanteed ilaalinta rabbaaniga ah ee qaddarinta Ilaah.

Maqaalkayaga xiga waxaynu bilaabi doonaa inaan muujinno sida Ilaahnimada iyo aadannimadu ugu qariyeen “todobada jeer” ee Laawiyiintii lix iyo labaatan si muuqata oo horta yaalla kitaabka Daanyeel, waayo, Ilaah hore buu u ogaa, xataa wuu u qorsheeyey, in ay noqoto “dhagaxa lagu turunturoodo” ee imtixaanka u ah kuwii ku jiray dhaqdhaqaaqa malaa’igta kowaad, iyo sidoo kale kuwii ku jiray dhaqdhaqaaqa malaa’igta saddexaad.

“Iftiinkii Daanyeel ka helay Ilaah waxaa si gaar ah loo siiyey maalmahan ugu dambeeya. Ru’yoyinkii uu ku arkay agagaarka webiyada Ulay iyo Hiddeqel, kuwaas oo ah webiyada waaweyn ee Shincaar, hadda waxay ku jiraan geeddi-socodkii rumoobidda, oo dhacdooyinkii

oo dhan ee horay loo sii sheegayna dhowaan way dhici doonaan.” Testimonies to Ministers,
112.